

Tommi Toropainen

KESTÄVÄN KEHITYKSEN YHTEYDET TALOUSKASVUUN

Kandidaatintutkielma
Kauppatieteiden koulutusohjelma
05/2020

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	4
1.1	Johdatus aiheeseen	4
1.2	Aiheen ajankohtaisuus	5
1.3	Aiheen tärkeys ja motivaatiotekijät.....	5
1.4	Tutkimuksen tavoite ja tutkimusongelma	5
1.5	Keskeisten käsitteiden määrittely	6
1.6	Tutkimuksen metodologia.....	7
1.7	Rakenne	8
2	TALOUSKASVU	9
2.1	Talouskasvu maailmalla.....	10
2.2	Talouskasvu Suomessa	11
2.3	Talouskasvun uhkatekijät	12
2.4	Ekologinen talouskasvu.....	13
3	KESTÄVÄ KEHITYS	15
3.1	Määritelmiä	15
3.2	Kestävä investoiminen.....	15
3.3	Mittaaminen	16
3.4	Ekologinen investoiminen ja sosiaalisesti kestävä investoiminen	16
3.5	Eettinen kauppa.....	17
3.6	Ympäristötalous	17
3.7	Ekoinnovaatio.....	17
3.8	Eko-design	18
4	TALOUSKASVUN YHTEYS KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN	20
4.1	Globalisaatio	20

4.2	Tärkeiden termien väliset yhteydet	21
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	22
5.1	Teoreettiset johtopäätökset ja vastaus tutkimuskysymykseen	22
5.2	Liikkeenjohdolliset johtopäätökset.....	23
5.3	Teoreettinen kontribuutio	23
5.4	Tutkimuksen luotettavuuden ja rajoitteiden arviointi.....	24
5.5	Jatkotutkimusehdotukset	24

KUVIOT

Kuvio 1	Tärkeiden termien väliset yhteydet.....	21
---------	---	----

1 JOHDANTO

Taloukasvu ja kestävä kehitys kulkevat käsi kädessä nyt ja tulevaisuudessa, sillä jatkuvasti kasvava talous on ristiriidassa sen ajatuksen kanssa, että ilmastonmuutosta tulisi hillitä vähentämällä päästöjä, myöskään luonnonvarojen jatkuva tuhlaaminen ei sovi ajatukseen kestävästä kehityksestä. Kasvava talous tarkoittaa usein myös päästöjen kasvamista, ja kovat ilmastotavoitteet ovat haastavia, jos talous kasvaa jatkuvasti. Taloukasvulla on yhteyksiä kestävään kehitykseen siinä mielessä, että kasvava talous kuluttaa teoriassa aina vain enemmän ja enemmän luonnonvaroja, kun talous tuottaa enemmän, syntyy sivukuluja siinä samassa enemmän. Aihe on tärkeä juuri tänä päivänä, ja siitä puhutaan koko ajan vain enemmän ja enemmän, ja päästötavoitteita asetetaan maailmanlaajuisesti.

Helsingin Sanomissa (14.2.2020) puhuttiin siitä, kuinka sijoittajat pyristelevät irti fossiiliyhtiöistä. HS:n mukaan fossiiliyhtiöt ovat menossa pois muodista ja sijoittajat ympäri maailman kertovat nyt linjauksistaan, kuinka ne irtaantuvat fossiilisijoituksista. Argumenttina on se, että ilmastonmuutoksen kiihtyessä ei voi rakentaa tulevaisuuden liiketoimintaa fossiilisten polttoaineiden varaan. HS:n esimerkissä maailman suurin sijoittaja, Norjan valtion eläkerahasto, on jo pitkään välttänyt sijoituksia yhtiöihin, joissa on suuri ilmatoriski. Toisessa esimerkissä työeläkeyhtiö Ilmarinen ilmoitti, että sen sijoitussalkku on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä.

Ekologisuus on erittäin tärkeä konsepti yrityksen ympäristölliselle johtamiselle. (Scholz & Wiek, 2005.) Ekologista tehokkuutta on käsitelty kirjallisuudessa jo 1990-luvun alusta. (Schaltegger & Burritt, 2000.) Nykyään ekologista tehokkuutta pidetään yhtenä yrityksen arviointikriteerinä muiden ohella.

1.1 Johdatus aiheeseen

EU on sitoutunut Pariisin ilmastopöimyksessä vähentämään hiilidioksidipäästöjä ainakin 40% alle vuoden 1990 tason vuoteen 2030 mennessä, ja työskentelemään hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuosisadan toiselle puoliskolle mennessä. Tavoitteena on estää ilmastonmuutoksen vaarallisia vaikutuksia. Marraskuussa 2018

Euroopan komissio julkaisi pitkän aikavälin strategian ilmastonutraaliuden saavuttamiseksi EU:ssa vuoteen 2050 mennessä. Strategiassa esitettiin kahdeksan erilaista reittiä tavoitteen saavuttamiseksi. EU on esimerkiksi laatinut päästökaupan teollisuudelle, jossa päästöihin pitää ostaa oikeus. (Europa.eu.)

1.2 Aiheen ajankohtaisuus

Aiheen keskeinen ajatus on se, miten kestävä kehitys ja talouskasvu voisivat tukea toisiaan. Yksi tällainen erityispiirre on investoiminen kestävään kehitykseen, eli ajatus siitä, että investointipäätöksillä tuettaisiin ilmastotavoitteita. Aihe on jatkuvassa kasvussa esimerkiksi uutisissa, ja uusia artikkeleita julkaistaan jatkuvasti. Talouskasvu on aiheena vanhempi ja siitä löytyy enemmän tietoa. Investoiminen kestävään kehitykseen on jokseenkin tuore aihe, mutta tieto siitä kasvaa jatkuvasti. Aihe on erityisen kiinnostava mielestäni siksi, että siitä puhutaan koko ajan enemmän, investoiminenkin on nousemassa valtavirtaan esimerkiksi juuri lanseeratun osakesäästötilin myötä, joka on ollut jo kauan erittäin suosittu länsinaapurissamme Ruotsissa. (Yle.fi.)

1.3 Aiheen tärkeys ja motivaatiotekijät

Aihe on mielenkiintoinen, ajankohtainen ja tärkeä. Kestävä investoiminen voi olla jotain, jolla nämä kaksi toisiensa vastakohtaa voisivat tukea toisiaan, tämän tutkiminen on haastavaa, mutta palkitsevaa.

Aiheen valinta tapahtui omien mielenkiinnonkohteiden myötä, mielestäni talouskasvu on kiinnostava aihe, niin myös kestävä kehitys ja talouskin. Näiden kahden aiheen yhdistämisen myötä päädyin tähän aihevalintaan, ja aiheen tutkiminen on hyvin mielenkiintoista. Tämä aihe kehittää itselleni asiantuntijuutta talouskasvuun ja kestäväen kehityksen tekijöihin ja muuttujiin.

1.4 Tutkimuksen tavoite ja tutkimusongelma

Tämän tutkimuksen tavoitteena on hahmottaa näiden kahden käsitteen yhteyksiä toisiinsa, ja tukea ajatusta siitä, että ne voisivat jossain määrin kulkea samoja

tavoitteita kohti, kumpikin on tärkeä asia Suomen taloudelle. Tutkimuksen tavoitteena on myös selkeyttää näiden kahden termin, talouskasvun ja kestävän kehityksen yhteyksiä toisiinsa.

Maailmanlaajuisestikin keskustelu on kulkenut siihen suuntaan, että ilmastopolitiikka vaatii päätöksiä siihen suuntaan, miten päästöjä voitaisiin vähentää. Tutkimusongelma on se, että miten kestävä kehitys ja talouskasvu voisivat tukea toisiaan ja mitä yhteyksiä näillä on. Tavoitteena on löytää artikkeleita ja tutkimuksia kummastakin aiheesta, ja nivoa nämä aiheet yhteen ja löytää miten ne aiheina tukevat toisiaan ja mitä niiden yhdistämisestä voi seurata.

Tutkimuskysymys kuuluu ”Miten talouskasvu ja kestävä kehitys voivat tukea toisiaan?”

Tutkimuksen tavoitteena on siis lähteä selvittämään näiden kahden käsitteen yhteyksiä, ja miten ne voivat käydä toteen samaan aikaan. Yhtäläisyyksiä löytynee varmasti, sillä nämä aiheet kytkeytyvät jo oletuksena toisiinsa. Talouskasvu ja kestävä kehitys ovat kumpikin tulevaisuuden termejä ja toinen toistaan tukevia maailmassa, jossa ilmaston tila otetaan vakavasti.

1.5 Keskeisten käsitteiden määrittely

Keskeisiä käsitteitä tutkimukseeni liittyen on määritelty seuraavaksi.

Kestävä kehitys tarkoittaa ekologisesti tuotettua kehitystä. Kestävään kehitykseen kuuluu luontoarvojen arviointi päätöksenteossa. (Wikipedia.)

Ekologinen investointi tarkoittaa investointia missä otetaan huomioon ekologiset näkökohdat. Ekologinen investointi tähtää kestävään kehitykseen investointien saralla. (USNews.)

Sosiaalisesti kestävä investointi taas tarkoittaa investoimista, jossa otetaan huomioon sosiaaliset näkökulmat. Sosiaalisesti kestävä investointi ottaa sosiaaliset kysymykset mukaan investointipäätökseen.

Vihreä talous on kattotermi taloudellisille toimille ja tavoitteille, jotka tähtäävät luonnonvarojen käytön ja ympäristöriskien minimointiin. (Ylönen & Kuusela, 2009.)

Eettiseen kauppaan kuuluu löyhästi tuotteet, joiden valmistuksessa ja kaupankäynnissä huomioidaan tavallista enemmän sosiaalisia ja ympäristöllisiä näkökulmia. (Ylönen, & Kuusela, 2009.)

1.6 Tutkimuksen metodologia

Tutkimukseni toteutetaan laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena, jossa luodaan ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. Laadullinen tutkimus mahdollistaa uuden näkökulman ilmiön ymmärtämiseen. (Koskinen, Alasuutari & Peltonen 2005.)

Tutkimukseni luo teoreettisen viitekehyksen, joka pohjautuu kirjallisuuteen, artikkeleihin ja verkkosivuihin. Tämä tutkielma toteutetaan kuvailevana kirjallisuuskatsauksena, jonka avulla tutkittava ilmiö pystytään kuvaamaan laaja-alaisesti ilman tiukkoja metodisia sääntöjä. Tämä on niin sanottu yleiskatsaus ilmiöstä. (Salminen, 2011.)

Kuvailevan katsauksen voi jakaa vielä kahteen eroavaan suuntaukseen, narratiiviseen ja integroivaan katsaukseen. Tässä tutkimuksessa on piirteitä kummastakin suuntauksesta. Narratiivinen kirjallisuuskatsaus on kevyin kirjallisuuskatsauksen muoto, sen avulla voidaan antaa laaja kuva käsiteltävästä aiheesta, tai kuvailla käsiteltävän aiheen historiaa ja kehityskulkua. Narratiivinen katsaus pyrkii helppolukuisuuteen. Integroivaa kirjallisuuskatsausta käytetään, kun halutaan kuvata tutkittavaa ilmiötä mahdollisimman monipuolisesti. Integroiva katsaus on hyvä keino tuottaa uutta tietoa jo tutkitusta aiheesta. (Salminen, 2011.)

Käytin useita tietolähteitä artikkeleiden hakuun, Google Scholaria, sekä ProQuest ja Ebsco -tietokantoja. Kirjallisuutta hankin Oulun yliopiston Pegasus kirjastosta ja Vihdin kunnankirjastosta. Käytin myös internet- lähteitä. Hakusanoina on tietokannoissa olleet esimerkkeinä: ”Economic growth”, ”Sustainable growth”, ”Ecological innovation”, ”Ecological growth”, ”Sustainable investing ja ”Ecological investing”. Kirjallisuutta on etsitty mahdollisimman suurena vastaavuutena omaan

aiheeseen nähden. Artikkeleita on valittu taas sen mukaan, miten niistä löytää relevanttia tietoa omaan aiheeseen peilaten. Johtopäätöksiin on päädytty yhdistelemällä erilaisia tietolähteitä, ja pyritty luomaan kokonaiskuva aiheesta.

1.7 Rakenne

Tutkimuksen rakenne alkaa johdannolla aiheeseen, jonka jälkeen määritellään perustelut valinnalle ja tutkimusongelma, myös keskeiset käsitteet määritellään. Käydään myös metodologiaa ja rakennetta läpi. Seuraavana käydään käsitettä talouskasvu laajasti läpi, lähtien maailmanlaajuisesta talouskasvusta ja Suomen talouskasvusta. Seuraavana käsitellään talouskasvun uhkatekijöitä ja vihreää taloutta. Sitten käsitellään kestävästä investoinnista ja esimerkiksi eettistä kauppaa ja ympäristötaloutta. Lopuksi katsotaan miten nämä termit liittyvät yhteen ja tukevat toisiansa, sekä käydään läpi johtopäätökset eli esimerkiksi teoreettiset johtopäätökset. Lisäksi käydään läpi globalisaatiota ja sen vaikutuksia tutkimusaiheeseen.

2 TALOUSKASVU

Talouskasvu on talouden tuottamien tavaroiden ja palvelujen arvon lisääntymistä. Sitä mitataan tavallisesti reaalisen bruttokansantuotteen (BKT) prosenttimuutoksella. Kasvu tarkoittaa tällöin sitä, että tavaroita ja palveluita tuotetaan enemmän kuin ennen, esimerkiksi edellisenä vuotena. Hyytisen ja Rouvisen (2005) mukaan talouskasvu on tärkeä mittari valtiolle, sillä negatiivinen talouskasvu aiheuttaa lukuisia ongelmia, esimerkiksi työttömyyttä. Talouskasvusta puhutaan paljon. Suomessa esimerkiksi uutisoidaan usein ennustuksia talouskasvusta, ja ennustukset ulottuvat usein tulevaisuuteen. Esimerkiksi Valtioneuvoston mukaan ”Suomen talous kasvaa 1,0 prosenttia vuonna 2020, 1,1 prosenttia vuonna 2021 ja 1,2 prosenttia vuonna 2022.” Tämän tyyppisistä ennustuksista voi päätellä esimerkiksi valtion leikkaamistarpeita, tai investointimääriä. Talouden kasvaessa nopeasti, valtion kassaan kertyy enemmän rahaa, jota investoida. Heikon talouskasvun aikana joudutaan usein leikkaamaan investoinneista. Tietyllä tavalla voisi myös sanoa, että kestävä investointi voisi kiihdyttää talouskasvua (Forbes.com). Forbesin mukaan kestävä investointi on havaittu parempia tuottoja. Valtiot lähes aina pyrkivät talouskasvuun. Nykyään olisi kuitenkin hyvä ottaa huomioon myös talouskasvun haitat, ja tämä johtaa erinäisiin tavoitteisiin esimerkiksi hiilijalanjäljen osalta.

Talouskasvu lasketaan bruttokansantuotteen avulla. Bruttokansantuote on yksinkertaisuudessaan vuoden aikana tuotettu arvo, eli vuoden tulot miinus materiaaliset menot. (Mazzucato, 2018.) Talouskasvu siis olettaa, että tavaraa ja palveluita syntyy enemmän, kuin edellisenä vuonna. Yksinkertaisesti ajateltuna tämä kiihdyttää päästöjen kasvua.

Talouskasvuun vaikuttavat useat eri tekijät. Empiirisessä tutkimuksessa kasvua on selitetty yli sadalla eri tekijällä. (Durlauf, Johnson & Temple, 2005.) Kasvu syntyy siis monien tekijöiden yhteisvaikutuksista. Tässä tutkimuksessa ei pyritä esittelemään näitä kaikkia tekijöitä, vaan muodostamaan yleiskuva tärkeistä termeistä ja hahmottelemaan niiden vaikutuksia toisiinsa.

Kehittyneissä talouksissa osakemarkkinat ovat oleellinen osa koko talouden infrastruktuuria. Osakemarkkinoiden toiminta luo edellytykset yritysten kasvuun ja

investointien rahoittamiselle. Tämä antaa yritysten omistajille hyvän ja nopean keinon henkilökohtaisen riskin hajauttamiseen, ja tarjoaa suurelle yleisölle, ja instituutioille erinomaiset mahdollisuudet varojen sijoittamiseen, sekä riskien hallintaan. Kun osakemarkkinoilla on näin monia hyödyllisiä ja merkittäviä tehtäviä taloudessa, niin osakemarkkinoiden toiminta luonnollisesti vaikuttaa myös koko talouden toimintaan ja talouskasvuun. Osakemarkkinat vaikuttavat kaikkien ihmisten hyvinvointiin, vaikka he eivät kaikki itse suoraan sijoittaisikaan markkinoille. (Kuosmanen, 2005.)

Talouskasvun kehitystä on perinteisesti pyritty ennakoimaan osakemarkkinoilta saatavien tuottojen avulla. Talousteorian mukaan osakemarkkinat ennakoivat yritysten tulevia kassavirtoja, joten osakemarkkinoilta saatavien tuottojen pitäisi ennakoita myös tuotannon ja talouden kasvua. (Kuosmanen, 2005.)

Tietyllä tavalla talouskasvu on hyvä asia, sillä se juontuu investoinneista ja osaamisen lisääntymisestä. Se ei kuitenkaan välttämättä ole kestävää kansallisesti ja globaalisti, jos se jatkuu liian pitkään. Tämä on kysymys, jota aion tutkia tässä tutkimuksessa. Ylösen ja Kuuselan (2009) mukaan on esitetty väitteitä, joissa talouskasvu ei saisi tarkoittaa ympäristön tilan heikentymistä, tai luonnonvarojen hupenemista.

2.1 Talouskasvu maailmalla

Talouskasvusta puhutaan paljon maailmalla, ja se on yksi tärkeimmistä mittareista sen suhteen, miten maailma kehittyi alueellisesti. Talouskasvua varjostavat kauppasodat, joita on nähty esimerkiksi USA:n ja Kiinan välillä. (hs.fi.) Kehittyvissä maissa talouskasvu on keskimäärin suurempaa, kuin kehittyneissä valtioissa. Esimerkiksi Kiina on tottunut pitkän aikaa erittäin vahvaan talouskasvuun, kun länsimailla kasvu oli paljon niukempaa. Valtioneuvoston mukaan maailmantalouden tilanne on edelleen epävarma. (Valtioneuvosto, 2019.)

Lähes koko 1900-luvun talous kasvoi nykyisissä teollisuusmaissa, joihin Suomikin lukeutuu. (Ylönen, & Kuusela, 2009.) Taloutta ovat viime vuosikymmeninä varjostaneet 1990-luvun lama sekä vuoden 2008 taantuma.

Globalisaatio koetuksella teoksessa sanotaan, että Euroalueen kriisimaat ovat kärsineet siitä, että niiden harjoittama kireä finanssipolitiikka on heikentänyt talouskasvua. Talouskasvu nähdäänkin edellytyksenä hyvinvoivalle taloudelle ja maalle.

Talouskasvussa on suuria eroja maiden välillä, esimerkiksi tuloissa asukasta kohden, ja työn tehokkuudessa on valtavia eroja. Maat, jotka ovat näiden tilastojen kärjessä, ovat enemmän kuin kolmekymmentä kertaa rikkaampia kuin maat, jotka ovat tilastoissa alimpana. Syy tähän liittyy talouskasvun nopeuteen. Esimerkiksi, jos toisella valtiolla on 0% talouskasvua, ja toisella 2% talouskasvua, niin maa, jolla on talouskasvua 2%, on enemmän kuin 52 kertaa rikkaampi 200 vuoden kuluttua. (Acemoglu, 2012.)

2.2 Talouskasvu Suomessa

Suomalaisesta talouskasvusta löytyy paljon tietoa. Taloudesta kirjoitetaan paljon, mutta talouden varjopuolista, kuten ilmastonmuutoksesta kirjoitetaan vähemmän. Aihe on kuitenkin nousemassa isommaksi ja isommaksi teemaksi maailmalla, ja myös Suomessa, sillä ilmastonmuutoksen katsotaan vaativan välittömiä toimia. Suomessa esimerkiksi eduskunta on ottanut asian hoitaakseen, ja on asetettu isoja tavoitteita päästöjen hillitsemiseksi.

Talouskasvu on ollut olennainen osa ihmisten elinolojen paranemista. (Ylönen, & Kuusela, 2009.) Suomessa poikkeuksina talouskasvuun ovat olleet 1930-luvun lama, maailmansotien aika, ja 1990-luvun alun lama.

Pitkään suomalaiset elivät melko eristettyinä muusta maailmasta. (Korkman, 2017.) Tulotaso on tänään Suomessa noin 15-kertainen itsenäisyyden alkuvuosiin verrattuna. Tämä on ollut mahdollista hyödyntämällä avoimen maailmantalouden mahdollisuuksia.

Vuosina 1861-2015 sekä elintaso (bkt/asukas), että työn tuottavuus (bkt/työtunnit), kasvoivat keskimäärin 2,1 prosentin vuosivauhtia Suomessa. Siitä 1,4 prosenttiyksikköä syntyi uusista ideoista eli kokonaistuottavuuden kontribuutiona, 0,6 henkisen pääoman, ja 0,1 prosenttiyksikköä kiinteän pääoman vaikutuksesta. (Pohjola,

2017.) Vuoden 2008 jälkeen kokonaistuottavuuden kontribuutio on kuitenkin ollut negatiivinen, mikä on pysäyttänyt talouskasvun. (Pohjola, 2017.)

Suomi ei aina ole ollut yhtä vauras ja hyvinvoiva kuin nykyisin. 1800-luvun lopulla keskimääräinen henkeä kohden laskettu tulotaso, eli tuotannon arvo, oli Suomessa vain noin 40 prosenttia Ison-Britannian tasosta. Vielä 1900-luvun alussa Argentiina oli henkeä kohden laskettuna Suomea kaksin verroin vauraampi, nyt tilanne on päinvastoin, ja Ison-Britanniankin ohitimme jo 1970-luvun alkuun mennessä. (Hyytinen & Rouvinen, 2006.)

Suomi kuuluu kiistatta niiden maiden joukkoon, jotka ovat hyötäneet pitkän aikavälin talouskasvusta, niin absoluuttisesti, kuin suhteessa muihin maihin. Kasvu ei Suomessa ole kuitenkaan ollut tasaista, ja epäilemättä myös sen lähteet ovat ajan myötä vaihdelleet. (Hyytinen & Rouvinen, 2006.)

Pari viime vuosikymmentä ovat Suomessa olleet kansainvälisesti verraten hyvän talouskasvun aikaa 1990-luvun lamasta, ja viime vuosien taantumasta huolimatta. Bruttokansantuotteella asukasta kohden arvioitu elintasomme ylitti ensimmäisen kerran Euroopan unionin vanhojen jäsenmaiden muodostaman alueen tason viime vuosikymmenen puolivälissä. (Pohjola, 2011.) Samaan aikaan kotitalouksien väliset tuloerot ovat kuitenkin kasvaneet, mikä on ymmärrettävästi herättänyt huolen siitä, miten hyvinvoinnille on käynyt. (Pohjola, 2011.)

Tällä hetkellä myös koronavirus aiheuttaa päänvaivaa talousoppineille ja Suomen kansantaloudelle. Koronavirus on jo vaatinut laajan tukipaketin, jolla tuetaan esimerkiksi yrittäjiä. Koronaviruksen aiheuttamat vaikutukset tulevat tarkemmin selville vasta myöhemmin.

2.3 Talouskasvun uhkatekijät

Ympäristöväki on perinteisesti nähnyt talouskasvun hyvän ympäristön vihollisena. (Soininvaara, 1994.) Ihminen käyttää hallitsemattomasti uusiutumattomia luonnonvaroja, ja liiallinen käyttö tuhoaa myös uusiutuvat luonnonvarat. On kuitenkin selvinnyt, että talouden ja ympäristön yhteys ei ole näin suoraviivainen. (Soininvaara,

1994.) Kuitenkin Suomen lamavuodet ovat esimerkiksi osoittaneet, ettei negatiivinen talouden kasvukaan ole aina ympäristölle hyväksi. Talouskasvu luo kasvihuonepäästöjä, esimerkiksi hiilidioksidia, ja tämä aiheuttaa maailmanlaajuisen lämpenemisen. (Lukas & Welling, 2013.) Näiden kasvihuonepäästöjen vähentäminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta lämpeneminen saadaan pysäytettyä. Tähän tarvitaan yhteistä yritystä, yksittäiset yhtiöt eivät voi muuttaa suurta kuvaa.

Yleensä puhutaan talouskasvun hyvistä puolista, esimerkiksi paremmasta elinajanodotteesta, vähemmistä sairauksista, vähemmästä lapsikuolleisuudesta ja ruoan puutteesta. Tällä on kuitenkin kääntöpuoli, talouskasvu ja globalisaatio luovat köyhissä maissa valtavia miljoonakaupunkeja, joita uhkaavat esimerkiksi saasteet. (Friedman, 2017.)

2.4 Ekologinen talouskasvu

Ekologinen talouskasvu ja investoiminen kestävästi kulkevat käsi kädessä. Näillä termeillä tarkoitetaan investointeja, jotka ottavat huomioon esimerkiksi hiilijalanjäljen. Investoimalla kestävästi voi olla itse mukana luomassa parempaa ja ilmastoystävällisempää maailmaa. Tavallinen kuluttaja voi esimerkiksi investoida ekologisesti suosittujen investointipalvelujen kuten NordNet avulla.

Ekologista taloutta voi luonnehtia myös kohtuutaloudeksi. (Ylönen, & Kuusela, 2009.) Nämä ovat malleja, jotka tähtäävät irtautumiseen nykyisen talousjärjestelmän talouskasvutavoitteesta. Tämä ajattelu juontuu siitä, että maapallomme ei tule kestävästi nykyistä kulutustasoaamme. Ylönen ja Kuuselan (2009) mukaan kohtuutalousajattelua leimaa kriittisyys kuluttamisen ylikorostunutta asemaa kohtaan nyky-yhteiskunnassa. Tähän liittyy myös kapitalismin kritisointia.

Ekologinen talouskasvu on nyt tärkeämpää kuin koskaan, sillä maapallo on lämmennyt paljon. Vuosi 1990 oli lämpimin vuosi sataan vuoteen. Seitsemän kuuminta vuotta historiassa on tapahtunut viimeisen 11 vuoden aikana. Kaikki indikaattorit viittaavat siihen, että ilmastonmuutos pitää paikkaansa. On myös näyttöä siitä, että otsonikato on totta ilmakehässämme. Tärkeä otsonikerros on kokenut kovia, kun ihmiset ovat

saastuttaneet ilmakehää. Biodiversiteettikin on kokenut kovia, ja suuria määriä lajeja on ajautunut sukupuuttoon. (Constanza ym., 1997.)

Ylösen ja Kuuselan (2009) luonnehdinnassa vihreä talous on kattotermi taloudellisille toimille ja tavoitteille, jotka tähtäävät luonnonvarojen käytön ja ympäristöriskien minimointiin. Näihin tavoitteisiin yhdistetään usein vaatimuksia sosiaalisesta tasa-arvosta ja hyvinvoinnista. Vihreän talouden ongelmana on nähty käsitteen epämääräisyys ja ”viherpesun” eli tyhjän imagonkohotuksen vaara. Ekologisuus on tärkeä tekijä ja muuttuja yrityksen ympäristöllisessä johtamisessa. Yrityksillä on myös tiettyjä budjetin osia korvamerkitty ekologisiin operaatioihin. (Scholz & Wiek, 2005.)

3 KESTÄVÄ KEHITYS

Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykyisen yhteiskunnan tarpeet tekemättä myönnytyksiä tulevien sukupolvien kustannuksella. (Wikipedia.) Kestävä kehitys on maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä on turvata nykyisille, ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. (Ympäristöministeriö.) Kestävä kehitys pyrkii parempaan tulevaisuuteen korostamalla valintoja, joilla on merkitystä kestäväen kehityksen ja tulevaisuuden kannalta.

3.1 Määritelmiä

Kestävä kehitys voidaan myös määritellä niin, että se vaatii ihmisiä ja organisaatioita vastaamaan tarpeisiinsa tavalla, joka ei estä tulevien sukupolvien mahdollisuutta vastata tarpeisiinsa. Kestävä kehitys myös ottaa huomioon samanaikaisesti talouden kasvun, ympäristön suojelun ja sosiaalisen pääoman kaupankäynnin suunnittelussa, ja päätöksenteossa. (Rondinelli, 2006.)

Kestävään kehitykseen positiivisesti suhtautuminen ei aina tarkoita sitä, että yksilö käyttäytyy kestäväen kehityksen mukaisesti. Kestäväen kehityksen mukaisen arkisen käyttäytymisen esteistä merkittävimpiä ovat korkeat kustannukset, tiedon puute ja kiire. (Salonen, 2010.)

Kestäväen kehityksen merkitys työelämässä korostuu tulevaisuudessa. Esimerkiksi globaali vastuullisuus, ilmastonmuutos, sosiaalisen eriarvoistumisen kysymykset, kulttuurien erilaisuus ja talouden globalisoituminen ovat teemoja, jotka tulee yhä voimakkaammin ottaa huomioon tulevaisuuden yhteiskunnassa. (Rohweder & Virtanen, 2008.)

3.2 Kestävä investoiminen

Investoiminen kestäväen kehitykseen tulee olemaan lähitulevaisuudessa suuria trendejä. Ilmastonmuutos on vaikuttanut yleiseen keskusteluilmapiiriin suuresti. Investointipäätöksillä voi vaikuttaa asiaan. Voidaan esimerkiksi tutkia yrityksen

päästöjä ja hiilijalanjälkeä. On myös olemassa rahastoja, joiden avulla voi nollata oman hiilijalanjälkensä. Eko-sijoittaminen, tai vihreä sijoittaminen on sosiaalisesti vastuullinen sijoitusmuoto, jossa sijoitetaan yrityksiin, jotka tukevat, tai tarjoavat ympäristöystävällisiä tuotteita ja käytäntöjä. Investoiminen kestäväan kehitykseen on tärkeää, sillä päästöt johtavat ilmaston lämpenemiseen. Nykyään on myös muodissa ”offsetata”, eli korvata päästöt jollain sijoituksella, tai investoimalla ympäristöystävällisesti. (Lukas & Welling, 2013.)

On olemassa useita keinoja saada tietoa yritysten kestäväan kehityksen tasosta. Esimerkiksi on olemassa organisaatioita, jotka tarjoavat näitä tietoja. Ne tutkivat yritysten ekonomista, sosiaalista ja ympäristöllistä kestävyyttä eri kriteerein. (Escrig-Olmedo ym., 2010.)

3.3 Mittaaminen

Kestäväan kehitystä yrityksessä mitataan ESG- ratiolla. Tämä tulee englannin kielen termeistä ”environmental, social, ja governance.” Mittaristo tarkoittaa ympäristöllistä, sosiaalista ja hallinnollista mittaristoa. ESG- mittaristo kertoo yrityksen kestävyydestä usealla eri mittarilla. Toisaalta vain 32% johtajista julkisissa yhtiöissä kertoo, että heidän yrityksellään on kestävyysindeksi, kun taas sijoittajista 36% pitää tätä indeksiä tärkeänä. Vain 60% yrityksistä omaa kestäväan kehityksen strategian. (Unruh ym., 2016.)

3.4 Ekologinen investoiminen ja sosiaalisesti kestävä investoiminen

Ekologiset investoinnit keskittyvät usein uusiutuvaan energiaan ja puhtaaseen tekniikkaan. Sosiaalisesti kestävä investointi keskittyy yrityksiin, jotka täyttävät tietyt moraaliset ja eettiset kriteerit. Ekologinen investointi kasvattaa jatkuvasti suosiotaan. (USNews.) Kestävä investoiminen ottaa huomioon ESG- tekijät, eli ekologiset, sosiaaliset ja hallinnolliset tekijät. (Cunha ym., 2019.) Muita investointityyppejä tällä alalla ovat vastuullinen investoiminen, vihreä investoiminen ja investoimalla vaikuttaminen. Nämä eivät kuitenkaan ole aivan uusia käsitteitä, vaan ESG- kriteereitä on otettu huomioon jo satoja vuosia. (Schueth, 2003.) Ekologisen kaupan yksi vastakohta on ”syntiosakkeet” eli osakkeet, jotka liittyvät esimerkiksi tupakointiin ja

pelaamiseen. (Shueth, 2003.) Investoiminen kestävästi voi myös tuoda paremman tuoton. (Ararat & Suel, 2011.) (Cunha, ym., 2019.)

3.5 Eettinen kauppa

Eettinen kauppa liittyy kestävään investoimiseen vahvasti. Eettinen, eli reilu kauppa rantautui Suomeen 1980-luvulla kehitysmaakauppojen kautta. (Ylönen & Kuusela, 2009.) Eettisen kaupan määritelmä ei ole täysin vakiintunut. Ylönen ja Kuuselan (2009) mukaan siihen kuuluu löyhästi tuotteet, joiden valmistuksessa ja kaupankäynnissä huomioidaan tavallista enemmän sosiaalisia ja ympäristöllisiä näkökulmia. Reiluun kauppaan liittyy erinäisiä standardeja, eli laatuvaatimuksia. Yritysten vastuullisuutta, eli yritysvastuuta mitataan nykyään monilla päällekkäisillä mittareilla.

3.6 Ympäristötalous

Ympäristötalous tarkoittaa taloutta, jossa otetaan huomioon talouden ympäristölliset vaikutukset. Ympäristöllinen oikeus tarkoittaa liikettä, joka mainostaa kaikenlaisten ihmisten samankaltaista kohtelua, kunnioittaen kehitystä, implementaatiota ja ympäristölakien voimaannemista. Tämä tarkoittaa sitä, että mikään ihmisryhmä ei saa kokea negatiivisia vaikutuksia valtion sisäisten ja ulkoisten operaatioiden takia. (Kolstad, 2000.)

Ympäristötaloutta voi luonnehtia myös taloustieteen osana, jossa tutkitaan luonnonvarojen käyttöön ja ympäristövaikutuksiin liittyviä taloudellisia ilmiöitä. Ympäristötalouden tavoitteena on erityisesti saada ympäristöhaittojen aiheuttamat kustannukset osaksi toiminnan kokonaiskustannuksia. (Tsk.fi.)

3.7 Ekoinnovaatio

Ekoinnovaatio on innovaatiotoimintaa, joka tähtää merkittävään ja esitettävään kehitykseen kohti kestävästä kehitystä. Tarkoituksena on vähentää vaikutuksia ympäristöön, sekä saavuttaa tehokkaampaa ja kestävämpää luonnonvarojen käyttöä pitäen sisällään energian. (Carrillo-Hermosilla, ym., 2009.) Tavoitteena on vähentää

päästöjä tuottaessa tavaraa ja palveluita ihmisille. Ympäristövaikutuksen vähentäminen on tässä pääasiana.

Ekoinnovaatiot voidaan jakaa kahteen eri luokkaan: teknologisiin ja ei teknologisiin ekoinnovaatioihin. Teknologiset ekoinnovaatiot pyrkivät teknologisten prosessien optimaatioon. (Viederyte ym., 2019.) Ekoinnovaatioiden tavoitteena on vähentää ympäristön kokemaa turmeltumista. Tarkoituksena on kehittää uusia kauppamahdollisuuksia, tuotteita, palveluita ja prosesseja, jotka parantavat ympäristöllistä tulosta, eli ympäristön kestävyyttä.

Ympäristöä säästävillä innovaatioilla, ”ekoinnovaatioilla”, vähennetään tuotteiden, teknologioiden, palveluiden, tai kulutuksen ympäristökuormituksia. Samalla ratkaistaan päästöihin, jätemääriin, materiaalien käyttöön, tai energian kulutukseen liittyviä ongelmia uudella tavalla. Tulevaisuuden tarpeiden ennakointi on keskeisessä asemassa, kun tavoitellaan yrityksen, tai koko yhteiskunnan kilpailukyvyn paranemista ekoinnovaatioilla. (Syke.fi.)

3.8 Eko-design

Ympäristötietoisessa tuotesuunnittelussa, eli ekodesignissä ympäristönäkökohdat huomioidaan jo tuotteen suunnitteluvaiheessa. Ekotuotesuunnittelusta annettu EU-direktiivi on lisännyt ympäristötietoista suunnittelua. Myös monien muiden tuotteiden valmistajat näkevät ecodesignin mahdollisuutena profiloida tuotteitaan. (Syke.fi.)

Ekologisessa designissä, eli suunnittelussa otetaan huomioon tuotteen ympäristövaikutukset sen koko elinkaaren ajan. Ekologinen suunnittelu on ekologisesti vastuullinen suunnittelutapa. Tämän tyyppistä suunnittelua voidaan pitää myös prosessina suunnittelussa ja kehittämisessä ympäristönäkökohtien integroimiseksi tuotesuunnitteluun ja kehitykseen. Tavoitteena on vähentää tuotteiden ympäristövaikutuksia niiden elinkaaren ajan. (Charter, 2019.)

Viimeisen kolmen vuosikymmenen aikana ekodesign on kasvattanut hurjasti suosiotaan. Ekologisia tekniikoita on kehitetty esimerkiksi ruokasektorille, jätteiden

käsittelylle, arkkitehtuurille ja maankäytön suunnittelulle. Lisäksi innovaatioita on tehty esimerkiksi luonnonsuojelussa. (Todd, Brown & Wells, 2003.)

4 TALOUSKASVUN YHTEYS KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN

Talouskasvu ja kestävä kehitys ovat termeinä eri asioita, mutta niissä löytyy paljon yhteistä. Tietyllä tavalla ne ovat vastakkaisia asioita, sillä talouskasvu heikentää ympäristön hyvinvointia, ja kestävä kehitys jarruttaa tietyissä tapauksissa talouskasvua. Kestävä investointi voi kuitenkin tuoda hyviäkin voittoja, jopa parempia kuin keskimääräiset voitot. Talouskasvu voi myös tapahtua kestävästi tietyissä raameissa, esimerkiksi siten, että hiilijalanjälki jää nolllaksi, eli hiilijalanjälki on neutraali. Tällöin ympäristö ei kuormitu lainkaan, vaan kaikki tapahtuu kestävästi ja maapallon tilaa silmällä pitäen.

Vähennettyjen päästöjen tie vaatisi suuria muutoksia siinä, millä tavalla talouskasvu muovautuu. (Harris, 2008.) Talouskasvu on historiallisesti lisännyt päästöjä, mutta tämä ei ole enää mahdollista, jos pyritään IPCC:n (Intergovernmental Panel on Climate Change) tavoitteeseen rajata lämpötilan kasvu kahteen celsius asteeseen. Tämä vaatisi päästöjen vähentämistä 50-85 prosenttia vuoteen 2050 mennessä. (Harris, 2008.)

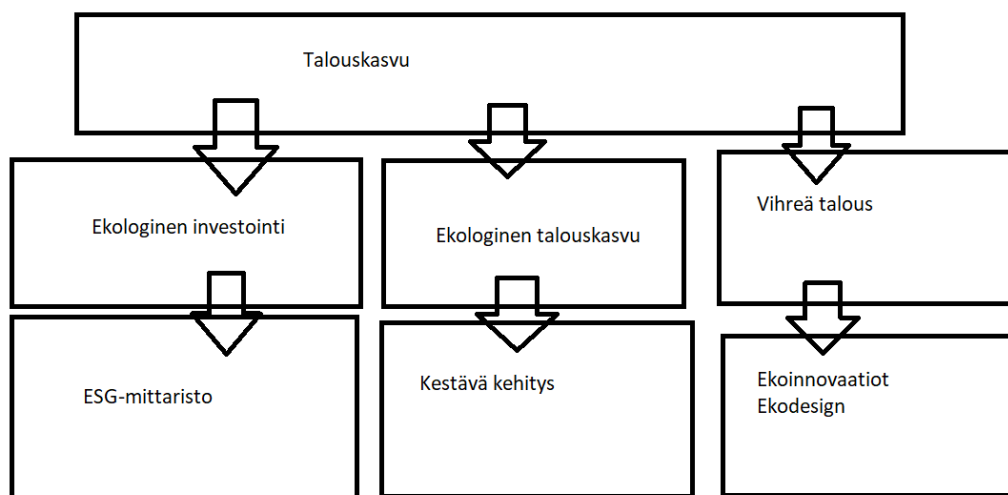
Fritzin ja Kochin (2014) mukaan on mahdollista saavuttaa kestävällä taloudellisella tavalla hyvinvointia kehittyviin maihin. Heidän mukaansa ei ole tarvetta välttämättä hakea maksimaalista taloudellista kasvua, vaan oikeanlaisilla proseduureilla on mahdollista saada hyviä indikaattorituloksia myös pienemmällä ympäristöllisellä vaikutuksella. Tutkimuksessa otettiin huomioon talouskasvu, sosiaalinen inkluisio, elämänlaatu, ekologinen kestävyys ja talouden kehittyminen.

4.1 Globalisaatio

Globalisaatio merkitsee kansainvälisen talouden osien liittymistä toisiinsa niin läheisesti, että niistä muodostuu yhteiskuntien kehitykseen vaikuttava maailmanlaajuinen kokonaisuus. Sen eteneminen näkyy talouksien avautumisena ja keskinäisen riippuvuuden kasvuna, sekä globaalin tietoisuuden syntymisenä. Globalisaation mahdollistavat pääoman entistä vapaampi kansainvälinen liikkuvuus, ja tietotekniikan nopea kehitys. Vuorovaikutuskustannusten lasku johtuu liikenteen kehityksestä, ja kansallisten rajojen madaltumisesta. Globalisaatioon liittyy kanssakäymisen, poliittisten ja taloudellisten esteiden heikkeneminen. Taloudellista

globalisaatioita vievät eteenpäin monikansalliset taloudelliset toimijat, ja avointa maailmantaloutta kannattavat useat valtiot. Silti yksikään niistä ei voi hallita tätä maailmanlaajuisiin markkinoihin johtavaa kehitystä, vaan se etenee omavoimaisesti taloudellisten- ja poliittisten muutosten kautta. (Väyrynen, 1999.)

4.2 Tärkeiden termien väliset yhteydet

Kuvio 1. Kestävän kehityksen yhteydet talouskasvuun.

Kuviossa 1 on havainnollistettu kestävän kehityksen yhteyksiä talouskasvuun. Talouskasvuun linkittyy vahvasti ekologinen investointi, ekologinen talouskasvu ja vihreä talous. Nämä ovat kasvavia teemoja maailmanlaajuisesti. Ekologiseen investointiin liittyy ESG- mittaristo, eli ympäristöllinen, sosiaalinen ja hallinnollinen mittaristo. Ekologiseen talouskasvuun liittyy kestävä kehitys. Vihreään talouteen linkittyy ekoinnovaatiot ja ekodesign. Yhdessä nämä termit muodostavat laajan kokonaisuuden, jota voisi luonnehtia talouskasvun ympäristöllisenä näkökulmana.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimusalue on todella laaja, mutta sieltä löytää erittäin mielenkiintoisia tutkimusalueita, joita tutkimalla löytää aina vain uusia ja uusia ajatuksia aiheeseen liittyen. Johtopäätöksenä voisi todeta, että ekologinen ja kestävä investointi ovat koko ajan kasvava ja kehittyvä ala. Talouskasvua sen sijaan kritisoidaan jatkuvasti enemmän ja enemmän, sillä maailman resurssit ovat rajalliset.

5.1 Teoreettiset johtopäätökset ja vastaus tutkimuskysymykseen

Tutkimuskysymys on ”Miten talouskasvu ja kestävä kehitys voivat tukea toisiaan?” Teoreettisina johtopäätöksinä voi pitää sitä, että talouskasvu ja kestävä kehitys voivat tukea toisiaan tietyissä tilanteissa. Esimerkiksi ekologinen investointi tukee ekologista näkökantaa, mutta samalla kiihdyttää taloutta. Oikeanlaiset sijoitukset voivat tukea maapallon terveyttä ja talouskasvua.

Voidaan todeta, että kestäväällä kehityksellä ja talouskasvulla on useita erilaisia yhteisiä tekijöitä, pyrin havainnollistamaan näitä yhteyksiä kuviossa 1. Talouskasvuun linkittyy vahvasti ekologinen investointi, ekologinen talouskasvu, sekä vihreä talous. Näihin puolestaan linkittyvät ESG-mittaristo, kestävä kehitys, sekä ekoinnovaatiot ja ekodesign.

Investoidessa on syytä ottaa huomioon kestävä kehitys, sillä maapallo tarvitsee ilmastotekoja. Talouskasvu on tärkeä osa nykyistä käsitystä hyvinvoinnista, mutta niin on myös ilmastonmuutoksen hillitseminen, tämä ajaa ekologisempiin investointeihin. Yritykset pienentävät hiilijalanjälkiään, ja ottavat osaa päästökauppaan. Osa on alkanut kehittämään uudenlaista liiketoimintaa, jonka avulla voitaisiin ratkoa ilmasto-ongelmia. Nämä voivat liittyä esimerkiksi energiatehokkuuden parantamiseen, uusiutuvien energiamuotojen kehittämiseen, tai sähköautojen tuomiseen markkinoille. (Korkman, 2017 & Soininvaara, 1994.)

5.2 Liikkeenjohdolliset johtopäätökset

Yritysten tulee ottaa huomioon taloudellisten näkemysten ohessa myös ympäristölliset näkemykset. Nämä kaksi voivat tukea toisiaan ja maapallon hyvinvointia. Investointia tehdessään yritys voi arvioida, miten päätöksen, tai esimerkiksi investoinnin voisi toteuttaa ympäristöllisiä arvoja silmällä pitäen.

Yritysten on nykypäivänä syytä ottaa huomioon ekologiset tekijät tehdessään investointeja. Kuluttajat voivat tehdä ostopäätöksiä ilmastotekijöiden pohjalta, tämä ajaa yrityksiä kohti vihreämpiä päätöksiä. Ekologiset tekijät on syytä integroida yrityksen päätöksentekoon, sillä nykypäivänä kuluttajat ovat tietoisia ympäristöasioista. Yrityksen käyttäytyessä epäekologisesti, se voi menettää asiakkaita.

Johtopäätöksenä voisi todeta myös, että lukuisat työssä esiintyvät termit voisivat avata liikkeenjohdolle tämän aihealueen lukuisia muuttujia ja tekijöitä. Erityisesti hyödyksi on kuvio 1 sivulla 21, jossa yhteydet eri termien osalta aukenevat paremmin. Kappale 1.5 avaa myös tärkeitä termejä. Yritys voi ottaa huomioon omassa liiketoiminnassaan näitä erilaisia tekijöitä, ja näin ollen parantaa omaa ekologista ja ilmastollista ohjelmaansa ja tavoitteita.

5.3 Teorettinen kontribuutio

Tämä työ pyrkii aiemman kirjallisuuden avulla luomaan uusia ajatuksia ja näkökantoja tähän laajaan aiheeseen. Kuvio 1 näyttää selkeämmin eri termien välisiä yhteyksiä. Tämän tutkimuksen tulokset tukevat aiempaa materiaalia luomalla uusia näkökulmia niiden pohjalta. Työ myös tukee aiemmin esiintynyttä ajatusta siitä, että talous voi kasvaa kestäväällä tavalla. Näin ollen tämä tärkeä havainto tulisi ottaa käyttöön suunniteltaessa esimerkiksi yrityksen ilmastopolitiikkaa ja investointeja. Tutkimus käyttää aiempaa materiaalia yhdistellen tietoja. Keskeinen havainto on se, että ilmastopolitiikka voidaan nähdä talouden, yritysten, sekä organisaatioiden kasvussa olennaisena tekijänä. (Escrig-Olmedo ym., 2010.)

5.4 Tutkimuksen luotettavuuden ja rajoitteiden arviointi

Tässä tutkimuksessa on käytetty laaja-alaisesti erilaisia lähteitä. Tutkimuksen luotettavuutta lisää näiden lähteiden kirjo, jota kautta tutkimus saa tietoa erilaisista paikoista. Näiden tietolähteiden käyttäminen, ja lähteisiin viittaaminen lisää luotettavuutta. Tutkimusta rajoitti kirjallisuuden ja artikkeleiden ajallinen vanhuus, työssä jouduttiin käyttämään vanhempiaakin lähteitä. Koen tutkimuksen hyvinkin luotettavaksi kokonaisuudessaan, sillä erilaisia lähteitä on tarkasti luettu, ja on pyritty objektiiviseen totuuteen kaikissa tilanteissa. Voidaan myös nähdä, että kandidaattityön laajuus asettaa rajoituksen käsittelyn syvällisyydelle. Teoksen validiteetti, eli pätevyys, ja reliabiliteetti, eli luotettavuus ovat kunnossa, sillä käytettyjä lähteitä on paljon. Työn teossa on käytetty useampaa eri tietolähdettä ja tietokantaa.

5.5 Jatkotutkimusehdotukset

Jatkotutkimusehdotuksena on esimerkiksi: ”Miten ekologinen investointi kasvaa tulevaisuudessa, ja mitä vaikutuksia tällä kasvulla olisi?” Jatkotutkimuksena voisi olla myös talouskasvun tulevaisuus, ja miten se vaikuttaa maailmaan, sekä Suomeen. Jatkuuko talouskasvu ikuisesti, vai onko siinä jokin tietty taso, jota ei pysty ylittämään. Jatkotutkimusta voisi myös suosittaa koronaviruspandemian vaikutuksista tutkittavaan aiheeseen, ekologiseen investointiin ja talouskasvuun.

Jatkotutkimukseksi voisi soveltua myös laskelma siitä, kuinka paljon talous voi kasvaa, jotta pysytään monessa yhteydessä mainitussa kahden celsiusasteen lämpötilan kasvussa. Talouskasvu nimittäin vaikuttaa suoraan kulutuksen määrään, ja kuluttaminen taas lisää päästöjä, jotka lämmittävät ilmakehää.

Lisätutkimuksia voisi ehdottaa sille, kuinka kestävä investoiminen tuottaa verrattuna täysin keskimääräiseen investointiin. Cnbc.com artikkelin mukaan tulot ovat vähintäänkin vastaavat, kun taas Forbes.com artikkelin mukaan tulot ovat jopa suuremmat.

Myös harvemmin nähtyjä termejä, kuten ecodesigniä voisi tutkia enemmän. Toinen tutkimuskohde voisi olla vihreä talous ja ekoinnovaatiot. Näitä aiheita olisi syytä tutkia

enemmän, ja voisi kehittää mielenkiintoisia tutkimuksia näiden aiheiden pohjalle. Tutkimuskysymys voisi olla ”Miten ekodesign ja ekoinnovaatio muovaavat tulevaisuuden taloutta?” tai ”Ekoinnovaatiot, ja niiden vaikutus vihreämpään talouskasvuun”.

LÄHTEET

Acemoglu, D. (2012). *Why Nations Fail*. Profile Books Ltd.

Acemoglu, D. (2007). *Introduction to Modern Economic Growth*. (Department of Economics, Massachusetts Institute of Technology). Haettu osoitteesta <https://www.theigc.org/wp-content/uploads/2016/06/acemoglu-2007.pdf>

Ararat, M., Suel, E. (2011). *The State of Sustainable Investment in Key Emerging Markets*. Haettu osoitteesta https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1989869

Costanza, R., Cumberland, J., Daly, H., Goodland, R. & Norgaard, R. (1997). *An introduction to Ecological Economics*. (St. Lucie Press and ISEE). Haettu osoitteesta <http://www.truevaluemetrics.org/DBpdfs/EcoSystem/An-introduction-to-ecological-economics.pdf>

Carrillo-Hermosilla, J., Gonzalez, P.d.R., Könnölä, T. & Del Rio, P. (2009). *Eco-innovation – when sustainability and competitiveness shake hands*, Palgrave Macmillan.

Charter, M. (2019). *Designing for the Circular Economy*. Abingdon.

Cunha, F., Oliveira, E., Orsato, R., Klotzle, M., Oliveira, F. & Caiado, R. (2019). Can sustainable investments outperform traditional benchmarks? Evidence from global stock markets. *Bus Strat Env*.2020;29:682–697. <https://doi-org.pc124152 oulu.fi:9443/10.1002/bse.2397>

Durlauf, S., Johnson, P. & Temple, J. (2005). *Handbook of Economic Growth*. Elsevier.

Escrig-Olmedo, E., Munoz-Torres, M. J., & Fernandez-Izquierdo, M. A. (2010). Socially responsible investing: Sustainability indices, ESG rating and information provider agencies. *International Journal of Sustainable Economy* doi: 10.1504/IJSE.2010.035490

Friedman, G. (2017). *A Future for Growth*. SAGE Journals. Haettu osoitteesta <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0486613417717496>

Fritz, M. (2014). *Potentials for prosperity without growth: Ecological sustainability, social inclusion and the quality of life in 38 countries* (Ecological Economics - December 2014) Haettu osoitteesta https://www.researchgate.net/profile/Martin_Fritz2/publication/267870376_Potential_s_for_prosperity_without_growth_Ecological_sustainability_social_inclusion_and_t

<https://www.journals.elsevier.com/ecological-economics/links/5e29a0b9a6fdcc70a1452b9e/Potentials-for-prosperity-without-growth-Ecological-sustainability-social-inclusion-and-the-quality-of-life-in-38-countries.pdf>

Haapanen, L. (2013). *Ilmiö, instituutio ja ideologia – 2000 luvun talouskasvukritiikin teemat* (Maisterintutkielma, Helsingin yliopisto). Haettu osoitteesta https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/44720/Gradu_Haapanen.pdf?sequence=1

Harris, J. (2008). *Ecological macroeconomics: Consumption, Investment, and Climate change* (Working Paper No. 08-02, Global Development and Environment Institute) Haettu osoitteesta <https://ageconsearch.umn.edu/record/179056/files/08-02EcologMacroEconJuly08.pdf> <https://sites.tufts.edu/gdae/>

Hyytinen, A., Rouvinen, P. (2006). *Mistä talouskasvu syntyy? Näkökulmia kasvun lähteistä* (Kansantaloudellinen aikakauskirja - 102. vsk. - 1/2006). Haettu osoitteesta https://www.researchgate.net/profile/Petri_Rouvinen/publication/274735606_Sources_of_Economic_Growth_Finnish_Perspectives_in_Finnish_Mista_talouskasvu_syntyy_Nakokulmia_kasvun_lahteista/links/55294f5f0cf2779ab7908394/Sources-of-Economic-Growth-Finnish-Perspectives-in-Finnish-Mista-talouskasvu-syntyy-Naekoekulmia-kasvun-lahteistae.pdf

Hyytinen, A., Rouvinen, P. (2005). *Mistä talouskasvu syntyy?. Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA (Sarja B 214)*. <https://www.etla.fi/wp-content/uploads/2012/09/B214.pdf> <https://www.etla.fi>

Kolstad, C. (2000) *Environmental Economics*. Oxford University Press.

Korkman, S. (2017). *Globalisaatio koetuksella*. Otava.

Koskinen, I., Alasuutari, P. & Peltonen, T. (2005). *Laadulliset menetelmät kauppatieteissä*. Vastapaino.

Kuosmanen, P. (2005). *Osakemarkkinoiden korkoherkkyys Suomessa*. Department of Economics, Working Papers 4.

Lukas, E., Welling, A. (2013). Timing and economic efficiency of climate-friendly investments in supply chains. *European Journal of Operational Research*. <http://journals.ub.uni-magdeburg.de/ubjournals/index.php/FEMM-WPS/article/download/312/306> <http://www.elsevier.com/locate/ejor>

Mazzucato, M. (2018). *The value of everything*. Allen Lane.

Nissilä, H. & Lovio, R. (2011). Ilmastonmuutoksen hillitseminen liiketoiminnan muutosvoimana. *Vastuullinen liiketoiminta kansainvälisessä maailmassa*.

Ormalä, E. (2019). Suomen kilpailukyvyyn ja talouskasvun turvaaminen 2020 luvulla. *Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja - Yritykset - 2019:1* Haettu osoitteesta http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161271/TEM_1_2019_Suomen%20kilpailukyvyyn%20ja_.pdf <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/>

Pohjola, M. (2017). *Suomen talouskasvu ja sen lähteet 1860-2015*. (Kansantaloudellinen aikakauskirja – 113. vsk. – 3/2017). Haettu osoitteesta http://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/wp-content/uploads/2017/09/KAK_3_2017_176x245_WEB-8-34.pdf

Pohjola, M. (2011). *Kansantuote, hyvinvointi ja kestävä kehitys*. Kansantaloudellinen aikakauskirja – 107. vsk. – 1/2011. Haettu osoitteesta <https://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/images/stories/kak/KAK12011/kak12011pohjola.pdf>

Rohweder, L., Virtanen, A. (2008) Kohti kestävästä kehitystä. *Opetusministeriön julkaisuja*. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79112/opm03.pdf?sequence=1> <https://minedu.fi/etusivu>

Rondinelli, D. (2006). *Globalization of sustainable development?: Principles and practices in transnational corporations* (Working Paper Series 2007-2008) Haettu osoitteesta <https://www.scheller.gatech.edu/centers-initiatives/ciber/projects/workingpaper/2007/023-07-08.pdf>

Salminen, A. (2011). Mikä kirjallisuuskatsaus?. *Vaasan yliopiston julkaisuja*. Haettu osoitteesta https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf

Salonen, A. (2010). *Kestävä kehitys globaalien ajan hyvinvointiyhteiskunnan haasteena*. (Tutkimuksia 318). Haettu osoitteesta https://www.researchgate.net/profile/Arto_Salonen2/publication/47931604_Kestava_kehitys_globaalien_ajan_hyvinvointiyhteiskunnan_haasteena/links/53d69e5c0cf220632f3dbe95.pdf

Schaltegger, S. and Burritt, R. (2000). *Contemporary Environmental Accounting: Issues Concepts and Practice*. Greenleaf Publishing, Sheffield.

Scholz, R. W. & Wiek, A. (2005). Operational ecoefficiency – comparing firms' environmental investments in different domains of operation. *Journal of Industrial Economy*.

Schueth, S. (2003) Socially Responsible Investing in the United States. *Journal of Business Ethics*.

Soininvaara. O. (1994). *Hyvinvointivaltion eloonjäätämispöytäkirja*. WSOY.

Todd, J., Brown, E.J.G. & Wells, E. (200). Ecological design applied. *Ecological Engineering* 20.

Unruh, G., Kiron, D., Kruschwitz, N., Reeves, M., Rubel, H., & Felde, A. (2016). Investing For a Sustainable Future. <http://www.truevaluemetrics.org/DBpdfs/ImpactInvesting/MITSMR-BCG-Investing-for-a-Sustainable-Future-2016.pdf> <https://sloanreview.mit.edu/>

Viereryte, R., Paulauskiene, T., Anne, O. & Abele, L. (2019). Industrial symbiosis efficiency parameters in context of Regional sustainable development. *IOP Conference Series Earth and Environmental Science*.

Väyrynen, R. (1999). Globalisaatio ja yhteiskuntapolitiikka Suomessa. *Yhteenveto Sitran Globalisaatio, hyvinvointi ja työllisyys -tutkimusohjelman tuloksista*. Haettu osoitteesta <https://media.sitra.fi/julkaisut/Globalisaatio.pdf>
<https://media.sitra.fi/julkaisut>

Ylönen, M., Kuusela, H. (2009). *Maailmantalouden A, B, C ja D*. Attac.

Syke. (2013). Ekoinnovaatio. https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/Innovaatioputkesta_yritystoimintaa_Cleantech_innovaatioiden_kaupallistaminen/Ekoinnovaatio

USNews. (2020). 7 of the Best Socially Responsible Funds. <https://money.usnews.com/investing/slideshows/7-of-the-best-socially-responsible-funds>

HS. (2020). Sijoittajat pyristelevät irti fossiiliyhtiöistä – Miten käy hiilivoimaa hankkineen Fortumin? <https://www.hs.fi/paivanlehti/14022020/art-2000006406791.html>

Forbes. (2017). Socially-Responsible Investing: Earn Better Returns From Good Companies <https://www.forbes.com/sites/moneyshow/2017/08/16/socially-responsible-investing-earn-better-returns-from-good-companies/>

CNBC. (2020). IMF research finds esg sustainable investment funds don't underperform - <https://www.cnbc.com/2019/10/10/imf-research-finds-esg-sustainable-investment-funds-dont-underperform.html>

Yle. (2018). Maailman pelastaminen vai lisää riihikuivaa – vastuullinen sijoittaja haluaa moelmmat. 29.9.2018 <https://yle.fi/uutiset/3-10415260>

HS. (2020). Yhdysvaltojen ja Kiinan kauppasota käy kierroksilla: mitä syytökset valuuttamanipulaatiosta merkitsevät. <https://www.hs.fi/talous/art-2000006195855.html>

Yle. (2019). Osakesäästötili on uusi tapa sijoittaa suoraan osakkeisiin – sopii aktiivisesti kauppaa käyvälle pitkän tähtäimen piensijoittajalle <https://yle.fi/uutiset/3-10998560>

Ympäristöministeriö. (2017). Mitä on kestävä kehitys [https://www.ym.fi/fi-fi-ymparisto/kestava_kehitys/mita_on_kestava_kehitys](https://www.ym.fi/fi-fi/ymparisto/kestava_kehitys/mita_on_kestava_kehitys)

Sanastokeskus TSK. (2020). TEPA-termipankki. <http://www.tsk.fi/tepa/fi/haku/ymp%C3%A4rist%C3%B6talous>

Investopedia. (2020). Sustainable investing. <https://www.investopedia.com/sustainable-investing-4427774>

Investopedia. (2020). Socially responsible investing. <https://www.investopedia.com/socially-responsible-investing-4689738>

Blueandgreentomorrow. (2018). Top 5 reasons why eco investing is smart investing <https://blueandgreentomorrow.com/invest/5-reasons-why-eco-investing-is-smart-investing/>

Valtiovarainministeriö. (2019). Talous on kulkemassa kohti vaisumpia aikoja https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10623/talous-on-kulkemassa-kohti-vaisumpia-aikoja

Euroopan parlamentti. (2019). Hiilidioksidipäästöjä vähentämässä: EU:n tavoitteet ja toimet <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/society/20180305STO99003/hiilidioksidipaastoja-vahentamassa-eu-n-tavoitteet-ja-toimet>

